

กระทรวงยุติธรรม

คู่มือการปฏิบัติงาน

ของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน

ความเป็นมาของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน

ศูนย์ยุติธรรมชุมชน

จำนวน **7,783** แห่ง

คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน

จำนวน **116,745** คน

ตามมติที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า ครั้งที่ 4/2556 เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2556 ได้เห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมดำเนินการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงความยุติธรรม(Access to Justice) แก่ประชาชน และสนองตอบนโยบายที่สำคัญเร่งด่วนด้านลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการพัฒนาแนวคิด “ยุติธรรมชุมชน (Community Justice)” ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน (ศยช.) ทั่วประเทศ

กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีนโยบายให้มีการบูรณาการการทำงานของส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่ระดับจังหวัด เน้นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด (สยจ.) และศูนย์ยุติธรรมชุมชน (ศยช.) โดยประสานงานกับศูนย์ดำรงธรรม เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน

- **ยุติธรรมชุมชน** คือ การดำเนินกิจกรรมชุมชนโดยร่วมกันเอง หรือร่วมกับภาครัฐ ในลักษณะของหุ้นส่วน โดยการนำทุนทางสังคมที่ดีงามและศักยภาพของชุมชนมาใช้ เพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกัน ความปลอดภัยจากอาชญากรรม ความเป็นธรรม และความสงบสุขของชุมชน ด้วยการเสริมพลัง การป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันจากปัญหาอาชญากรรม การเยียวยา และการจัดการความขัดแย้ง ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงความยุติธรรมดีขึ้น เสริมประสิทธิภาพ และลดภาระของกระบวนการยุติธรรมหลัก สร้างสำนึกความเป็นชุมชน และรักษาขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่
- **ศูนย์ยุติธรรมชุมชน (ศยช.)** คือ สถานที่ตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อปท.) หรือชุมชน หรือประชาชนเห็นชอบให้จัดตั้งเป็นศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพิ่ม เพื่อใช้เป็นสถานที่ดำเนินงานของคณะกรรมการประจำศูนย์ยุติธรรมชุมชน หรือดำเนินงานต่างๆ ของชุมชน
- **คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน (คกก.ศยช.)** คือ สมาชิกที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนในการประสานงานระหว่างประชาชน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในชุมชนและความสงบสุขของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นผู้บริหารจัดการและดำเนินงานในศูนย์ยุติธรรมชุมชน โดยได้รับการแต่งตั้งคำสั่งจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ภารกิจ 5 ด้าน ของยุติธรรมชุมชน

ด้านที่ 1 การเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาอาชญากรรม การทวงริตและ
ประพฤติมิชอบและการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ ในชุมชน

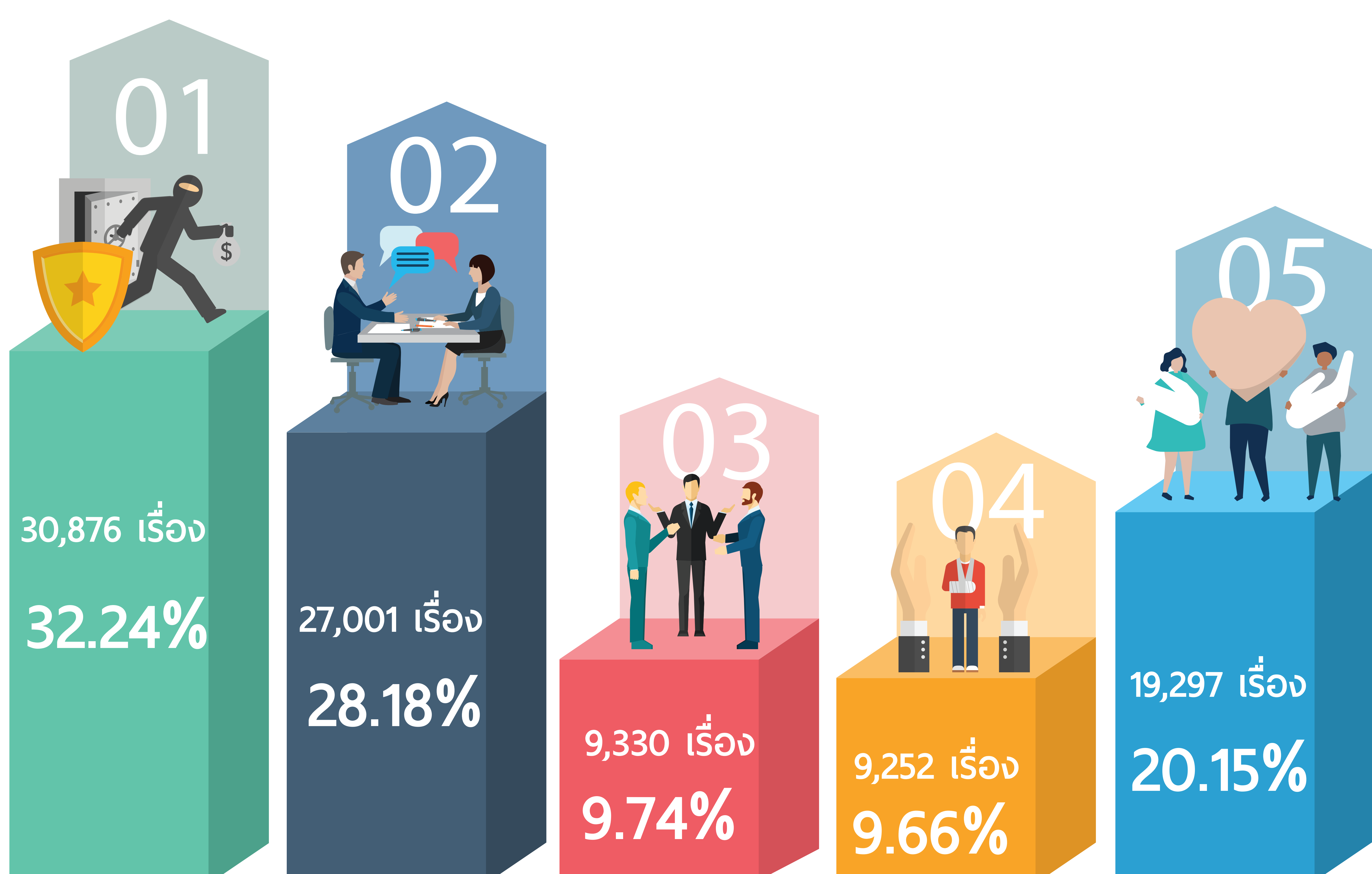
ด้านที่ 2 การรับเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ปัญหาความไม่เป็นธรรมของ
ประชาชน และรับแจ้งเบาะแสข้อมูลการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ ตลอดจน
การช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหภายในเบื้องต้นแก่ผู้ได้รับ
ความเดือดร้อน หรือผู้ที่ต้องการคำแนะนำเบื้องต้นทางด้านกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม

ด้านที่ 3 ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้งในชุมชนตามหลัก
ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน
และการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้มีการไกล่เกลี่ยระงับ
ข้อพิพาทหรือความขัดแย้งนั้น

ด้านที่ 4 ให้ความช่วยเหลือ ดูแล ผู้ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจาก
อาชญากรรมและประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่

ด้านที่ 5 ให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ และบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด
และผู้พันโทษให้กลับตนเป็นพลเมืองดีและไม่หวนกลับไปกระทำผิดอีก

ผลการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน 4 ปี
(2559-ปัจจุบัน) **รวม 95,756 เรื่อง**

ผังกระบวนการงานการให้บริการของศูนย์ยุติธรรม

ช่องทางการรับเรื่อง

1

ตรวจสอบข้อมูล/เอกสารเบื้องต้น/
ลงทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่ ศยช.

- สัมภาษณ์ สอบถาม
- รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
- ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น
- บันทึกข้อมูลเอกสาร/ลงระบบ

2

วิเคราะห์/จำแนก/
แก้ปัญหาเบื้องต้น
ให้คำปรึกษาเบื้องต้น
โดยเลขา ศยช.

- วิเคราะห์ข้อมูลและวินิจฉัย
- ปัญหาความต้องการ
- ให้คำปรึกษาเบื้องต้น/กฎหมาย

ยุติเรื่อง

3

ส่งต่อให้ สยจ.

- 1.การส่งเสริมและสร้างการรับรู้กฎหมายและ
- การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- 2.การให้คำปรึกษาทางกฎหมาย
- 3.การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหาย
- ในคดีอาญา (สชง.)
- 4.การคุ้มครองพยานในคดีอาญา
- 5.การไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท
- 6.การรับเรื่องราวร้องทุกข์และร้องเรียน
- 7.การให้บริการกองทุนยุติธรรม
- 8.การเบิกจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายใน
- ชั้นสอบสวนคดีอาญา
- 9.การช่วยเหลือประชาชนด้านอื่นๆ
- ให้เข้าถึงการบริการพื้นฐานภาครัฐ

4

- ติดตามการให้ความช่วยเหลือ
- รายงานผลการดำเนินงานของ ศยช.
- จัดเก็บข้อมูล

เจ้าหน้าที่ ศยช. ต้องทำหน้าที่คัดกรองเรื่องในการขอรับบริการจากประชาชนได้ทุกเรื่อง และต้องรู้ถึงกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของงานที่อยู่ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัด/ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน เช่น การรับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์,การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท, กองทุนยุติธรรม ,การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

ขั้นตอนงานการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตามกรอบภารกิจแต่ละด้าน

1.ด้านการให้ คำปรึกษากฎหมาย

1

คกก. ศยช./เลขาฯ ศยช.

- สัมภาษณ์ สอบถาม
- รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
- คัดกรองข้อมูลเบื้องต้น
- บันทึกข้อมูลเอกสาร/ลงระบบ

ให้คำปรึกษากฎหมาย

2

ข้อกฎหมาย/
แนวทางการช่วยเหลือ/
แก้ไขปัญหา/ส่ง

คกก.ศยช./เลขาฯ ศยช.

ไม่ประสงค์ขอรับ
ความช่วยเหลือ

ยุติเรื่อง

เนื่องจาก

- พอใจในคำปรึกษา
- เรื่องถึงที่สุดแล้ว
- ไม่สามารถดำเนินการต่อได้
- ไม่ประสงค์ดำเนินการต่อ

ส่งต่อให้ สยจ.

ประสงค์ขอรับ
ความช่วยเหลือ

3

ส่งต่อ
-หน่วยงานอื่นๆ

งานบริการ สยจ.

- 1.การรับเรื่องราวร้องทุกข์
- 2.การไกล่เกลี่ยประนอม
ข้อพิพาท
- 3.กองทุนยุติธรรม
- 4.การให้ความช่วยเหลือทาง
การเงินแก่ผู้เสียหายและ
จำเลยในคดีอาญา (สขง.)
- 5.การคุ้มครองพยาน

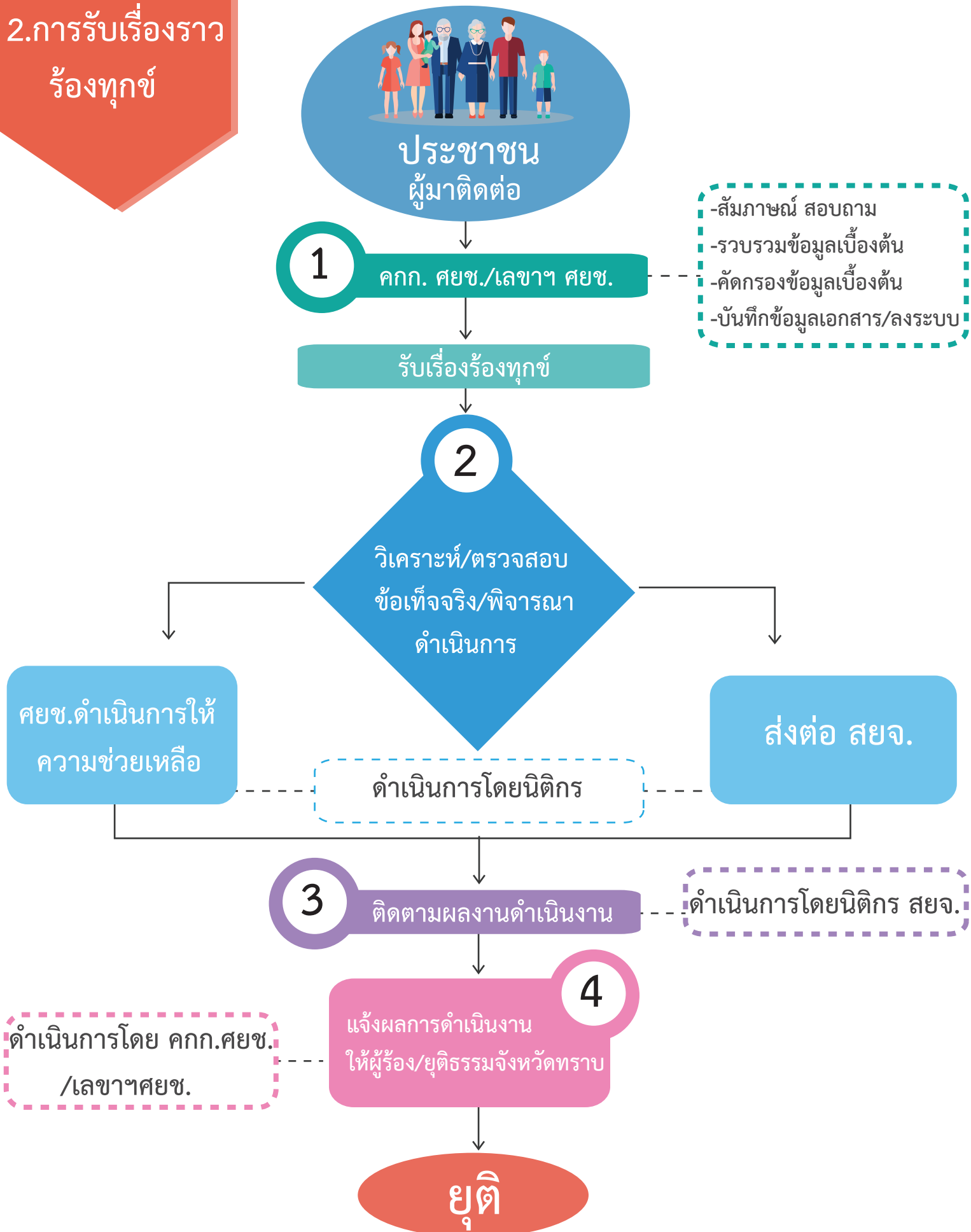
นิติกร สยจ.

4

ติดตามและรายงานผล

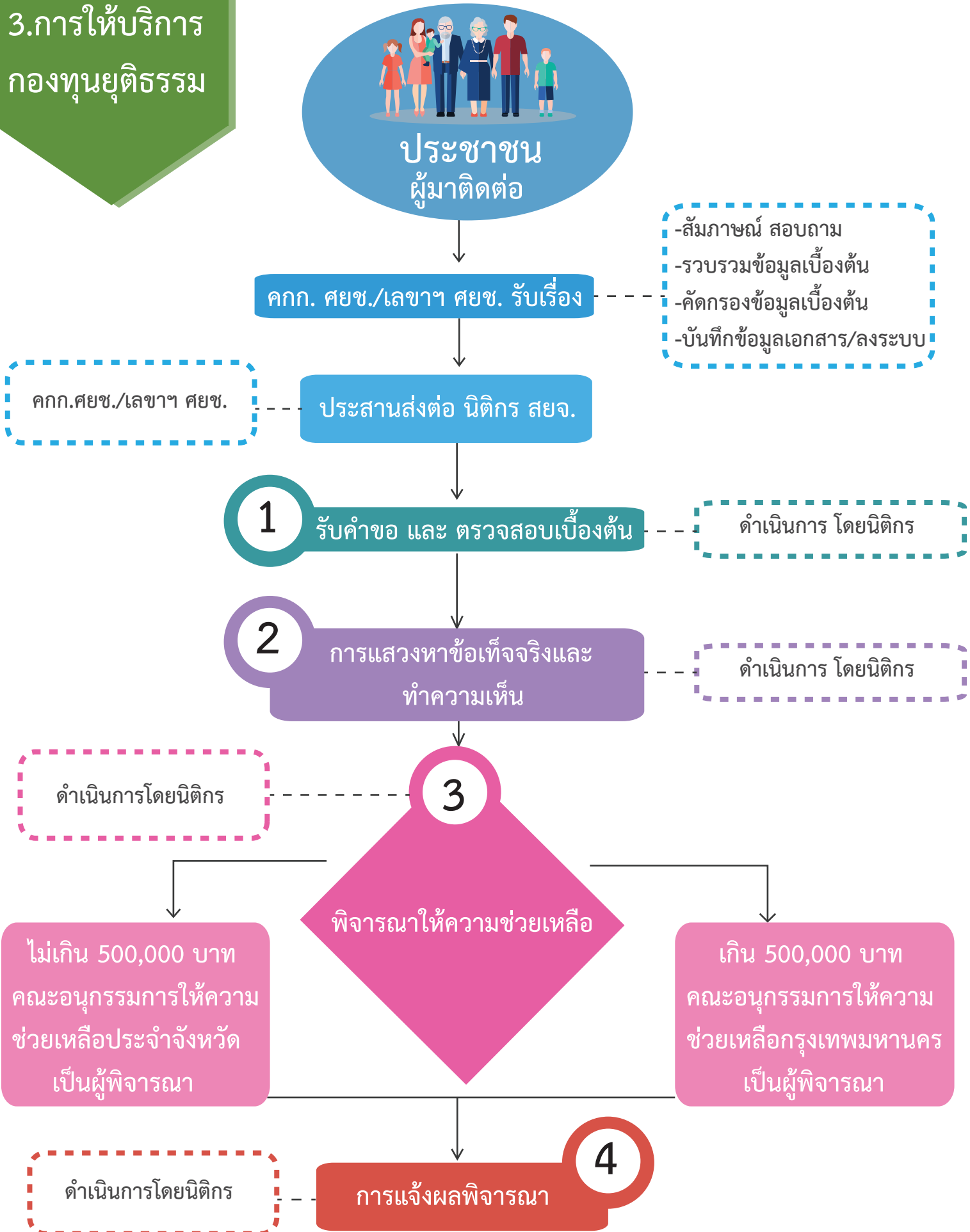
ขั้นตอนงานการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตามกรอบภารกิจแต่ละด้าน

2.การรับเรื่องราว ร้องทุกข์

ขั้นตอนงานการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตามกรอบภารกิจแต่ละด้าน

3.การให้บริการ กองทุนยุติธรรม

ขั้นตอนงานการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตามกรอบภารกิจแต่ละด้าน

4.การให้ความช่วยเหลือ
ทางการเงินแก่ผู้เสียหาย
และจำเลยในคดีอาญา
(สชง.)

1

คกก. ศยช./เลขาฯ ศยช. รับเรื่อง

- สัมภาษณ์ สอบถาม
- รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
- คัดกรองข้อมูลเบื้องต้น
- บันทึกข้อมูลเอกสาร/ลงระบบ

ปลัดอำเภอ/นิติกร

ประสานข้อมูลมายัง สยจ.

2

การรับคำขอตามแบบ สชง.1/01
สชง.1/02 หรือ สชง.1/03
สชง.1/04 (กรณีผู้เสียหาย)

ดำเนินการ โดยเจ้าหน้าที่
ที่แต่งตั้งตามกฎหมาย

3

พิจารณา

กรณีผู้เสียหาย

-สรุป/ทำความเข้าใจเสนอเลขา
คณะอนุกรรมการ (ยุติธรรมจังหวัด)
ประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการฯ
เพื่อพิจารณามีคำวินิจฉัย

กรณีจำเลย

-สรุป/ทำความเข้าใจเสนอเลขา
คณะอนุกรรมการ (ยุติธรรมจังหวัด)
ประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการฯ
เพื่อพิจารณามีคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัย

-จัดทำคำวินิจฉัยตามมติที่ประชุม
คณะอนุกรรมการฯหรือคณะกรรมการ
-เสนอผู้มีอำนาจลงนาม

4

ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่
ที่แต่งตั้งตามกฎหมาย

ขั้นตอนงานการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตามกรอบภารกิจแต่ละด้าน

5.การไกล่เกลี่ย ประนอมข้อพิพาท

- สัมภาษณ์ สอบถาม
- รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
- คัดกรองข้อมูลเบื้องต้น
- บันทึกข้อมูลเอกสาร/ลงระบบ

1

คกก. ศยช./เลขาฯ ศยช.

2

รับเรื่องราวไกล่เกลี่ย
ระงับข้อพิพาท

เสาะแสวงหาข้อเท็จจริง/
รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

ดำเนินการโดยนิตกร/
เครือข่าย ศยช.
/นิตกร สยจ.

3

ดำเนินการจัดกระบวนการ
ไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท

โดยเจ้าหน้าที่ ศยช./
นิตกร สยจ.

ยอมรับในกระบวนการไกล่เกลี่ยฯ

จัดทำบันทึกข้อตกลงที่เป็น
ลายลักษณ์อักษร

4

รายงานผลการดำเนินงานต่อ
สยจ./ยุติธรรมจังหวัด
(รายงานประจำเดือน)

เจ้าหน้าที่ ศยช./นิตกร

ไม่มีการตอบรับ/และไม่ยอมรับ
ในกระบวนการไกล่เกลี่ย

ยุติเรื่อง

ส่งต่อหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

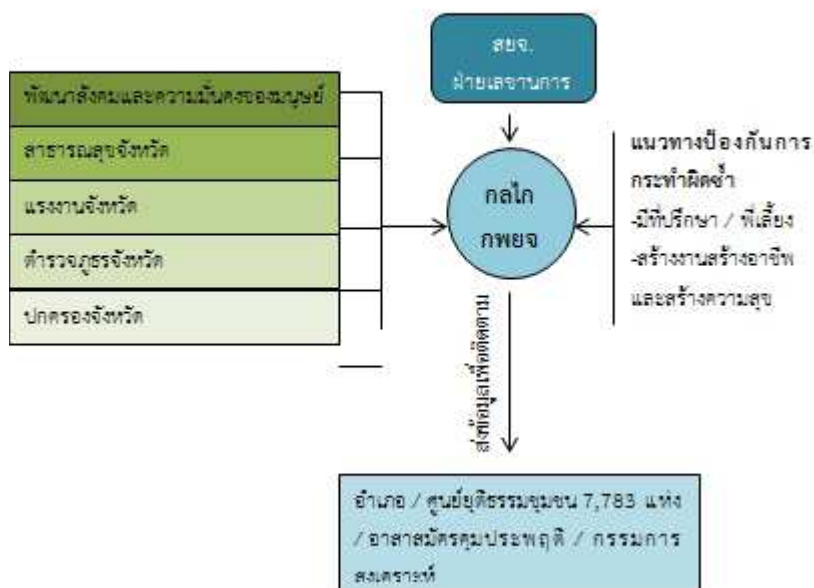
นัดไกล่เกลี่ย
เพิ่มเติม

ขั้นตอนงานการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตามกรอบภารกิจแต่ละด้าน

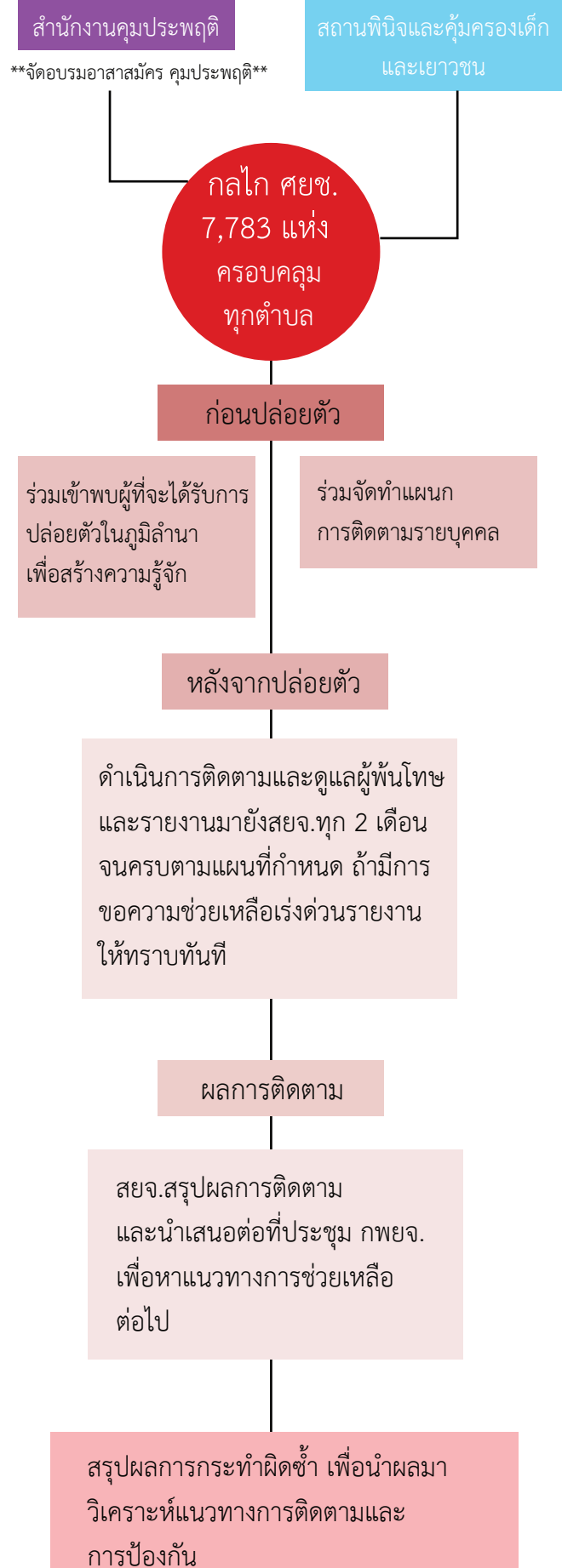
6.การคืนคนดี สู่สังคม

กลไกการติดตาม ดูแลและช่วยเหลือ

กลไกการติดตาม ดูแลและช่วยเหลือในระดับพื้นที่

ขั้นตอนการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

01

เจ้าหน้าที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนรับเรื่อง
จากประชาชนบันทึกลงแบบคำร้อง

ส่งต่อเรื่องมายัง
สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
ผ่านไลน์ (ภายใน 2 วัน)

02

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
ดำเนินการตามกรอบระยะเวลา

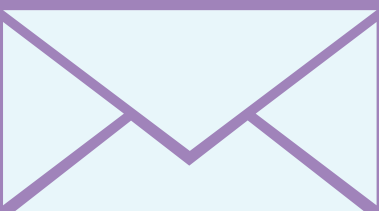
- งานกองทุนยุติธรรม
- งานการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม
และแพะในคดีอาญา
- งานตรวจพิสูจน์ DNA
- งานคุ้มครองพยาน
- งานร้องเรียนร้องทุกข์
- งานไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท

หมายเหตุ : ทั้งนี้ระยะเวลานับจากเอกสารครบ

03

04

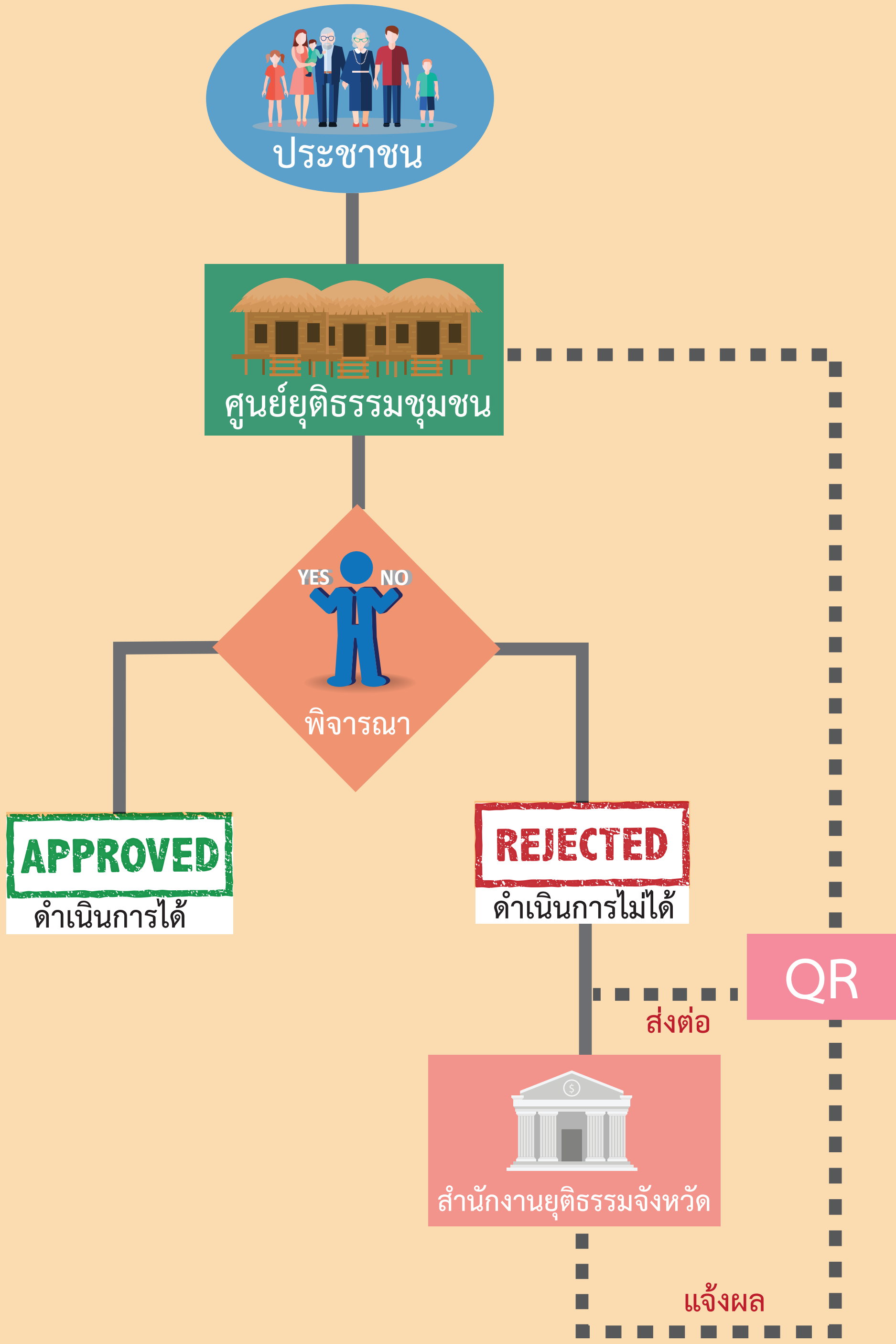
แจ้งผลให้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนทราบ
ภายใน 1 วันหลังดำเนินการเสร็จสิ้น

05

ศูนย์ยุติธรรมชุมชนดำเนินการ
แจ้งผลให้ประชาชนทราบ

ขั้นตอนการให้บริการของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

จุดบริการงานกฎหมายฟรี

ที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนและสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

ศูนย์ยุติธรรมชุมชนกับการให้บริการงานกระทรวงยุติธรรม

กรอบ ภารกิจ

1

การป้องกันและควบคุม
อาชญากรรมในชุมชน
(Crime Control
& Prevention)

2

การรับเรื่องร้องเรียน
ร้องทุกข์และรับแจ้งเบาะแส
(Receiving a complaint
& Evidence of a criminal)

3

การจัดการความขัดแย้ง
(Conflict
Management)

4

การเยียวยาหรือเสริมพลัง
แก่เหยื่ออาชญากรรม
และความรู้สึกร่วมกัน
(Community & Victim
Empowerment)

5

การคืนคนดีสู่สังคม
(Reintegration)

การให้คำปรึกษาทางกฎหมาย
อย่างมืออาชีพ นรี!

การให้ความรู้ด้านกฎหมาย

รับเรื่องร้องเรียน
ร้องทุกข์

การไกล่เกลี่ย
ระงับข้อพิพาท

บริการกองทุนยุติธรรม
- กรณีปล้นทรัพย์ชั่วคราว
- ค่าทนายความ
- ค่าธรรมเนียมศาล
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง

บริการฟื้นฟูรับคำขอแทน
ผู้เสียหายและคำขอแทน
ค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา

การขอสนับสนุนโครงการ
กองทุนยุติธรรม

การขอรับตรวจสอบสาร
พันธุกรรม(DNA)

การคุ้มครองพยาน
ในคดีอาญา

งาน บริการ

ติดต่อในหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานรัฐมนตรี

โทรศัพท์ : 0-2141-6535

โทรสาร : 0-2141-9883

สำนักงานปลัด
กระทรวงยุติธรรม

โทรศัพท์ : 0-2141-5100

โทรสาร : 0-2143-8289-90

กรมคุมประพฤติ

โทรศัพท์ : 0-2141-4749

โทรสาร : 0-2143-8822

กรมคุ้มครองสิทธิ
และเสรีภาพ

โทรศัพท์ : 0-2141-2794

โทรสาร : 0-2143-9681

กรมบังคับคดี

โทรศัพท์ : 0-2881-4999

โทรสาร : 0-2433-0801

กรมฟื้นฟูและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชน

โทรศัพท์ : 0-2141-6740

โทรสาร : 0-2143-8472

กรมราชทัณฑ์

โทรศัพท์ : 0-2967-2222

โทรสาร : 0-2867-3305

กรมสอบสวนคดีพิเศษ

โทรศัพท์ : 0-2831-9888

โทรสาร : 0-2975-9888

สำนักงาน

กิจการยุติธรรม

โทรศัพท์ : 0-2141-3666

โทรสาร : 0-2143-8933

ภาคผนวก

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
ระหว่าง
สำนักงานกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด
กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
ระหว่าง
สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม

ด้วยนโยบายรัฐบาล ด้านการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้กำหนดการปรับปรุงระบบการช่วยเหลือทางกฎหมายและค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมโดยให้เข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่าย รวดเร็ว เพื่อคุ้มครองช่วยเหลือผู้ยากจน และผู้ด้อยโอกาส คุ้มครองผู้ถูกกลั่นแกล้งละเมิด สิทธิเสรีภาพ และเยียวยาผู้บริสุทธิ์หรือได้รับผลกระทบจากความไม่เป็นธรรม โดยเน้นความสุจริต และความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ ความเป็นธรรมของผู้ได้รับผลกระทบ และการไม่แอบอ้างฉวยโอกาสโดยทุจริตจากระบบการช่วยเหลือดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่ให้จัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมขึ้นในจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ให้คำปรึกษา รับเรื่องราวร้องทุกข์ปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชน และทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการร่วมตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งนี้ ในการดำเนินงานภายใต้กรอบนโยบายรัฐบาลดังกล่าว ต่างเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องของ ๔ หน่วยงานหลัก ประกอบด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ให้สอดคล้องประสานเชื่อมโยงกันในการบูรณาการ อันจะทำให้การอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน หน่วยงานหลักทั้ง ๔ หน่วยงาน จึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานร่วมกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมาย การไกล่เกลี่ย ประนีประนอม และระงับข้อพิพาท รวมถึงค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมผ่านกองทุนยุติธรรมหรือช่องทางอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวกรวดเร็ว และเสมอภาค

๑.๒ เพื่อประสานการดำเนินงานเกี่ยวกับการรับและจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

/๑.๓ เพื่อส่งเสริม ...

๑.๓ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน และสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดและสาขา สำนักงานอัยการสูงสุด ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมาย รวมตลอดทั้งในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

๑.๔ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมในจังหวัด ในการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะแก่ประชาชน

๑.๕ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงาน

ข้อ ๒ ขอบเขตการดำเนินงานร่วมกัน

เพื่อให้การดำเนินงานตามข้อ ๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด หน่วยงานหลักทั้ง ๔ หน่วยงาน จะดำเนินงานตามขอบเขตการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๒.๑ สำนักงานรัฐมนตรี จะสนับสนุนการดำเนินงานแก่ ๓ หน่วยงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ดังต่อไปนี้

(๑) บูรณาการการรับและจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานกับศูนย์บริการประชาชนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ตามความเหมาะสม

(๓) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๑

๒.๒ สำนักงานอัยการสูงสุด จะสนับสนุนการดำเนินงานแก่ ๓ หน่วยงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความรู้แก่ประชาชนทางกฎหมาย

(๒) ให้คำปรึกษาทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ผู้ร้องขอคำปรึกษา

(๓) ไกล่เกลี่ย ประนอม และระงับข้อพิพาท

(๔) ให้ความช่วยเหลือทางอรรถคดีแก่ประชาชน ในการจัดทนายความอาสาดำเนินการทางศาลตามกรอบอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด

/(๕) ให้ความร่วมมือ...

(๕) ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมเป็นประธานอนุกรรมการในการพิจารณาเงินกองทุนยุติธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

(๖) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๑

๒.๓ กระทรวงมหาดไทย จะสนับสนุนการดำเนินงานแก่ ๓ หน่วยงาน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดและสาขา สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ศูนย์ยุติธรรมชุมชน และเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เป็นช่องทางหนึ่งในการรับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ให้คำปรึกษา รับเรื่องปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนตามกรอบภารกิจของศูนย์ดำรงธรรม

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินการของศูนย์อัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยใช้สถานที่จัดตั้งศูนย์ฯ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพร้อมหรือตามความเหมาะสม

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นเครือข่ายของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน และสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดและสาขา สำนักงานอัยการสูงสุด และเป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนระดับตำบล ทุกตำบล และใช้สถานที่จัดตั้งศูนย์ฯ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมหรือตามความเหมาะสม

(๖) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๑

๒.๔ กระทรวงยุติธรรม จะสนับสนุนการดำเนินงานแก่ ๓ หน่วยงาน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน และสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดและสาขา สำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค

/ (๒) พัฒนา...

(๒) พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในด้านการช่วยเหลือประชาชนให้สามารถเข้าถึงงานบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดและสาขา สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๓) สนับสนุนการดำเนินงานในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม แก่ทั้ง ๓ หน่วยงาน ตามที่ได้รับการประสานความร่วมมือ

(๔) ส่งเสริมให้มีการนำกลไกของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ มาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงฯ ฉบับนี้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อ ๓ วิธีการดำเนินงาน

๓.๑ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม จะประสานความร่วมมือในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินงานร่วมกันในข้อ ๑ และข้อ ๒ โดยการมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านงานประสานงานในส่วนกลาง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๓.๒ สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดและสาขา ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมในจังหวัด และอำเภอ จะประสานความร่วมมือในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินงานร่วมกันในข้อ ๑ และข้อ ๒ ในระดับจังหวัดและอำเภอ โดยการมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการประสานงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ข้อ ๔ การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงฯ ฉบับนี้ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด ปลัดกระทรวงมหาดไทย และปลัดกระทรวงยุติธรรม ในส่วนระดับจังหวัดให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ยุติธรรมจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมทุกหน่วยงานในจังหวัด ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๕ การประสานการดำเนินงานตามข้อ ๓ ให้หน่วยปฏิบัติงานตามข้อ ๓.๑ และ ๓.๒ ประสานงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อตกลงฯ ทั้งนี้ ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนด
/ไว้ตามกฎหมาย ...

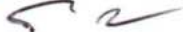
ไว้ตามกฎหมายของหน่วยงานนั้นๆ กรณีเกิดข้อขัดข้องหรือปัญหาใดๆ จากการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงนี้ ให้นำหน่วยงานแจ้งหน่วยงานต้นสังกัดของฝ่ายตน เพื่อเจรจากับหน่วยงานแห่งบันทึกข้อตกลงนี้ให้ได้ข้อยุติ

ข้อ ๖ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ได้จัดทำขึ้นสี่ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน แต่ละหน่วยงานถือไว้หนึ่งฉบับ โดยทุกหน่วยงานได้ลงนามร่วมกันและมีผลถือปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ ตั้งแต่วันที่ลงนามเป็นต้นไป

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ ทำขึ้นเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

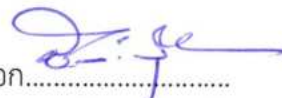
.....
(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

.....
(นายตระกูล วินิจนัยภาค)
อัยการสูงสุด

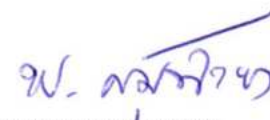
.....
(นายวิบูลย์ สงวนพงศ์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

..... พลตำรวจเอก.....
(ชัชวาลย์ สุขสมจิตร)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

พลเอก.....

.....
(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พยาน

พลเอก.....

.....
(ไพบุลย์ คัมฉายา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
พยาน

.....
(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
พยาน

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๕๐๓ / ๒๕๕๗

เรื่อง การขับเคลื่อนระบบยุติธรรมชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านความเป็นธรรมทางสังคม
และสร้างความสมานฉันท์ของประชาชน

ด้วยกระทรวงยุติธรรมได้มีนโยบายให้มีการบูรณาการการทำงานของส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมมาจากตั้งแต่ระดับจังหวัด โดยเน้นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด และศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล ทั้งนี้จะต้องประสานงานกับศูนย์ดำรงธรรมเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน และพัฒนาการดำเนินงานด้านการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทให้เป็นระบบ นอกจากนี้ได้มีนโยบายที่สำคัญเร่งด่วน ด้านลดความเหลื่อมล้ำ โดยให้มีการพัฒนาระบบงานยุติธรรมชุมชนด้วยการสร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ในการรวมตัวกันป้องกันและบรรเทาอาชญากรรม การช่วยเหลือประชาชนในชุมชนด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎหมายในชุมชน การสนับสนุนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน และการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทหรือการจัดการความขัดแย้งในชุมชน โดยให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ดังนั้น เพื่อให้มีการนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง จึงเห็นสมควรดำเนินการผ่านกลไกการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล ซึ่งเป็นกลไกภาคประชาชน ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ที่สามารถจะช่วยอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัด รวมทั้งจะเป็นการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงยุติธรรมในจังหวัด ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ และศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อันจะเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และสามารถบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์ด้าน “การขับเคลื่อนระบบยุติธรรมชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านความเป็นธรรมทางสังคมและสร้างความสมานฉันท์ของประชาชน” ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. ให้สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมบูรณาการความร่วมมือกับส่วนราชการทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลและเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ให้มีขีดความสามารถสูงในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในระดับชุมชน โดยมีกรอบภารกิจหลัก ๕ ด้าน ได้แก่

๑.๑ การเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาอาชญากรรม การทุจริตและประพฤติมิชอบ และการกระทำความผิดกฎหมายต่างๆ ในชุมชน

๑.๒ การรับเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ปัญหาความไม่เป็นธรรมของประชาชน และรับแจ้งเบาะแสข้อมูลการกระทำความผิดกฎหมายต่างๆ ตลอดจนการช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น แก่ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือผู้ที่ต้องการคำแนะนำเบื้องต้นทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

/๑.๓ ไกล่เกลี่ย ...

- ๒ -

๑.๓ โกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้งในชุมชนตามหลักความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน และการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้มีการไกล่เกลี่ย ระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้งนั้น

๑.๔ ให้ความช่วยเหลือ ดูแล ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่

๑.๕ ให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ และบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและผู้พันโทษ ให้กลับตนเป็นพลเมืองดีและไม่หวนกลับไปกระทำความผิดอีก

๒. ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด และดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคriminalไม่เป็นธรรมของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจ ของกระทรวงยุติธรรม การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย และการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับ กองทุนยุติธรรม ในระดับจังหวัดโดยให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องไปยังศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด เป็นระยะๆ ทั้งเรื่องที่ได้รับมอบหมายจากศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด เรื่องศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลส่งเรื่อง ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อดำเนินการ และเรื่องที่ประชาชนมาขอรับความช่วยเหลือจาก สำนักงานยุติธรรมจังหวัดโดยตรง

๓. ให้กองพัฒนายุติธรรมชุมชน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร ระบบยุติธรรมชุมชนระดับนโยบายและการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติของส่วนราชการและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสริมสร้าง ความสมานฉันท์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยมีส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ยุติธรรมที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานสนับสนุน

๔. ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัด รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารระบบยุติธรรมชุมชนระดับจังหวัด โดยบูรณาการการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสริมสร้างความสมานฉันท์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยมีหน่วยงาน สังกัดกระทรวงยุติธรรมในจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุน

๕. ให้สำนักงานคณะกรรมการเสริมสร้างความสมานฉันท์แห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวง ยุติธรรม บูรณาการการทำงานร่วมกับกองพัฒนายุติธรรมชุมชน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ในการขับเคลื่อน ระบบยุติธรรมชุมชน ให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด ภายใต้กรอบ การดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสริมสร้างความสมานฉันท์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

๖. ให้ทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม พัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงาน ของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตามกรอบภารกิจ ๕ ด้าน ในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ

๗. ให้สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดระบบ และแนวทางการให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

๘. ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการพัฒนาและส่งเสริม การไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด และศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล ให้มีขีดความสามารถ ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

/ ๙. ให้สำนักงานปลัด ...

- ๓ -

๙. ให้สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
ตลอดจนส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดการพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
เพื่อสนับสนุนศักยภาพการดำเนินงานของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด และศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล
ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก

พ. คุ้มภัย

(ไพฑูริย์ คุ้มภัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(สำเนา)

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม
ที่ ๓๒๒/๒๕๕๙
เรื่อง การบริหารงานศูนย์ยุติธรรมชุมชน

เพื่อให้การบริหารงานศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั่วประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงยุติธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงมีคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ศูนย์ประสานราชการกระทรวงยุติธรรมเขตมีหน้าที่พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุน
การดำเนินงานของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการขับเคลื่อนงานยุติธรรม
ชุมชน รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

๒. ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดมีหน้าที่พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงาน
ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดหรือเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน
ของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

๓. ให้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการดำเนินงานของส่วนราชการ หน่วยงาน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมสร้างการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน

๓.๒ เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาอาชญากรรม การทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ
และการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ

๓.๓ พิจารณาเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ปัญหาความไม่เป็นธรรมของประชาชน และรับแจ้ง
เบาะแสข้อมูลการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ ตลอดจนการช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาแก่ผู้ที่
ได้รับความเดือดร้อนหรือผู้ที่ต้องการคำแนะนำทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๓.๔ โกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทตามที่คู่กรณีร้องขอเกี่ยวกับความแพ่งหรือความอาญา
ที่เป็นความผิดอันยอมความได้ โดยให้ดำเนินการตามกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือจัดการความขัดแย้ง
ในชุมชน ทั้งนี้ การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและประนอม
ข้อพิพาทในชุมชน

๓.๕ ให้ความช่วยเหลือ ดูแล ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำ
ความผิดและอาชญากรรม และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๓.๖ ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข
บำบัด ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและผู้พ้นโทษ รวมทั้งผู้ถูกคุมประพฤติหรือผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ให้กลับตน
เป็นพลเมืองดีและไม่หวนกลับไปกระทำความผิดอีก

/๓.๗ เผยแพร่...

-๒-

๓.๗ เผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านยุทธธรรมชุมชนแก่ประชาชน

๓.๘ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ในแต่ละศูนย์ยุทธธรรมชุมชน ให้มีคณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชน ประกอบด้วย

- ๔.๑ ปลัดอำเภอประจำตำบล ประธานกรรมการ
- ๔.๒ พัฒนาการประจำตำบล กรรมการ
- ๔.๓ ตำรวจชุมชนประจำตำบล กรรมการ
- ๔.๔ กำนันท้องถิ่น กรรมการ
- ๔.๕ นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในตำบล กรรมการ
- ๔.๖ ประธานศูนย์ยุทธธรรมชุมชนเดิม ๑ คน (ถ้ามี) กรรมการ
- ๔.๗ อาสาสมัครแรงงาน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรรมการ
อาสาสมัครคุมประพฤติ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ประเภทละ ๑ คน
- ๔.๘ นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ
ที่ได้รับมอบหมาย

๕. ให้ยุทธธรรมจังหวัดเป็นผู้เสนอคำสั่งจัดตั้งศูนย์ยุทธธรรมชุมชน และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาลงนาม

๖. ให้ยุทธธรรมจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์ยุทธธรรมชุมชนระดับจังหวัด ประกอบด้วย

- ๖.๑ ยุทธธรรมจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
- ๖.๒ หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือข้าราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม
ในจังหวัดที่ยุทธธรรมจังหวัดเห็นสมควร เป็นกรรมการ
- ๖.๓ ประธานกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชนในจังหวัดที่ยุทธธรรมจังหวัดเห็นสมควร เป็นกรรมการ
- ๖.๔ หัวหน้าส่วนราชการอื่น ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือบุคคลที่ยุทธธรรมจังหวัดเห็นสมควร เป็นกรรมการ
- ๖.๕ ข้าราชการ หรือพนักงานราชการ หรือลูกจ้าง คนหนึ่งที่ปฏิบัติงานในสำนักงานยุทธธรรม
จังหวัด เป็นเลขานุการ

๗. กรณีศูนย์ยุทธธรรมชุมชนที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นแล้ว หรือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชนไว้แล้ว ให้เป็นไปตามที่ได้จัดตั้งหรือแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

๘. กรณีที่สำนักงานยุทธธรรมจังหวัดใดเห็นสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชนตามข้อ ๔. เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ให้สำนักงานยุทธธรรมจังหวัดนั้นสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ลงชื่อ) ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
(นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิวรรณ จตุรพิตร)
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙

อนงค์ คัด/ทาน

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม
ที่ ๕๗๐ /๒๕๕๙
เรื่อง แก้ไขคำสั่งการบริหารศูนย์ยุติธรรมชุมชน

อนุสนธิคำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ ๓๒๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เรื่องการบริหารศูนย์ยุติธรรมชุมชน นั้น

เพื่อให้การบริหารงานศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั่วประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงยุติธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงเห็นควรแก้ไขคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ ๓๒๒/๒๕๕๙ ดังกล่าว โดยเพิ่มเติมองค์ประกอบกรรมการลำดับที่ ๔.๗ ดังนี้ "ผู้แทนสภาเกษตรกรตำบล และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนระดับตำบล"

นอกจากนี้ให้เป็นไปตามคำสั่งเดิมทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่ บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

— ๒ —
(นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เรื่อง แนวทางในการจัดบริการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน
ในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะหลายประเภทให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตามกฎหมายเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามยังมีการกิจอีกหลายประเภทที่มีได้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ประชาชนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและมาร้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือ ทำให้ประชาชนต้องเสียเวลาในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น เพื่อให้เป็นการประสานความร่วมมือภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์และอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ (๓๑) และมาตรา ๑๗ (๒๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และเพื่อให้สอดคล้องกับบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

“คำร้องทุกข์” หมายความว่า ความรวมถึง คำร้องเรียน การขอความช่วยเหลือ การขอความเป็นธรรม หรือหนังสือกล่าวโทษ

ข้อ ๒ เพื่อให้สอดคล้องกับบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียนขอความเป็นธรรม และการให้ความช่วยเหลือที่มีผู้มายื่นคำร้อง

(๒) ประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่ได้รับความสะดวก

(๓) สนับสนุน ส่งเสริม และประสานการปฏิบัติงานกับชุมชนหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น

(๔) ติดตามและประเมินผลการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น

(๕) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๓ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับคำร้องทุกข์หรือร้องเรียนขอความเป็นธรรม หรือขอความช่วยเหลือจากประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับคำร้องนั้น พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้พิจารณาว่าคำร้องทุกข์นั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ให้ส่งคำร้องทุกข์นั้นไปยังศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนตามสมควรและติดตามผลการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนต่อไปจนกว่าจะได้ข้อยุติ

(๒) กรณีพิจารณาเห็นว่า คำร้องทุกข์นั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับเรื่องร้องทุกข์ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนโดยเร็ว ดังนี้

(ก) ในกรณีที่ปรากฏว่า การจัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะในเรื่องใดให้แก่ประชาชนได้หรือทำให้ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับคำร้องทุกข์เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนให้กับประชาชน

กรณีที่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับเรื่องร้องทุกข์ให้ประสานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่เห็นว่ามีศักยภาพ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหามาตรการและแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

(ข) กรณีความเดือดร้อนของประชาชนเกี่ยวข้องกับเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งในเขตจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับคำร้องทุกข์ประสานองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนมาประชุม ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหา

ข้อ ๔ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศนี้ หากมีค่าใช้จ่าย อันจำเป็นให้เบิกค่าใช้จ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบ ศยช.๒

แบบขอรับบริการศูนย์ยุติธรรมชุมชน

ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล.....
วันที่.....
เลขที่รับบริการ.....
ผู้รับเรื่อง.....

ช่องทางการขอรับบริการ

☐ ประชาชนมาขอรับบริการที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชน	☐ ยุติธรรมเคลื่อนที่
☐ โทรศัพท์	☐ อิเลคทรอนิกส์/สื่อโซเชียลมีเดีย
☐ มีบุคคลใกล้ชิด/รู้จักแนะนำมา	☐ จากการบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย
☐ จากการส่งเรื่องของศูนย์ดำรงธรรม	☐ อื่นๆ (ระบุ)

ส่วนที่ ๑ : ข้อมูลผู้ขอรับบริการ

ชื่อ - สกุล เลขบัตรประชาชน.....
เพศ () ชาย () หญิง สถานภาพ () โสด () สมรส () หย่าร้าง () อื่นๆ (ระบุ).....
ว/ด/ป เกิด..... อายุ..... ปี เชื้อชาติ..... สัญชาติ..... ศาสนา.....
ที่อยู่ปัจจุบัน
โทรศัพท์.....

บุคคลที่สามารถติดต่อได้ (กรณีที่ไม่สามารถติดต่อผู้ขอรับบริการได้)

ชื่อ - สกุล โทรศัพท์.....
เกี่ยวข้องเป็น.....

ส่วนที่ ๒ วัตถุประสงค์การขอรับบริการ

- () ปรึกษากฎหมาย () ร้องเรียน/ร้องทุกข์ () ไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท
() ช่วยเหลือทางการเงิน (สง) () กองทุนยุติธรรม () การจัดหาทนายความ (ตาม ป.วิอาญา๑๓๔/๑)
() ค้ำครองพยาน () อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ ๓ สรุปข้อเท็จจริง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นที่ให้ต่อศูนย์ยุติธรรมชุมชน.....เป็นความจริงทุกประการและขอรับผิดชอบข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ขอรับบริการ ลงชื่อ พยาน
(.....) (.....)

ส่วนที่ ๕ ความเห็นจากศูนย์ยุติธรรมชุมชน

() ยุติเรื่อง เนื่องจาก

() ส่งต่อเรื่อง ไปหน่วยงาน () สำนักงานยุติธรรมจังหวัด () อื่นๆ (ระบุ)

ลงชื่อ ที่ปรึกษากฎหมาย
()**ส่วนที่ ๖** ข้าพเจ้าเข้าใจและมีความพอใจในรายละเอียดคำแนะนำและความเห็นการให้บริการจากศูนย์ยุติธรรมชุมชน.....ลงชื่อ ผู้ขอรับบริการ
()ลงชื่อ พยาน
()**ส่วนที่ ๖ ความเห็นเจ้าหน้าที่**

() ยุติเรื่อง เนื่องจาก

() ส่งต่อเรื่อง ไปหน่วยงาน () กองทุนยุติธรรม () กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ () อื่นๆ (ระบุ)

() ดำเนินการ

ลงชื่อ
()**ส่วนที่ ๗ ความเห็นของหัวหน้ากลุ่มอำนวยความสะดวกยุติธรรมและนิติการ**

() ยุติเรื่องตามที่เสนอ

() ดำเนินการตามที่เสนอ

() เสนอเรื่องให้ยุติธรรมจังหวัดพิจารณา

ลงชื่อ
()

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอำนวยความสะดวกยุติธรรมและนิติการ

ส่วนที่ ๘ ความเห็นยุติธรรมจังหวัด.....
.....
.....
.....ลงชื่อ
()

ตำแหน่ง ยุติธรรมจังหวัด.....

ศยช. ๒ คือ แบบขอรับบริการศูนย์ยุติธรรมชุมชน

ให้คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ ดำเนินการสอบถามข้อมูลจากผู้มาขอรับบริการ และกรอกรายละเอียดและความคิดเห็นลงในแบบฟอร์ม กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการเรื่องได้เองให้ทางศูนย์ยุติธรรมชุมชนสำเนาแบบฟอร์มฉบับนั้นไว้และดำเนินการส่งสำเนาไปยังสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

สายด่วนกระทรวงยุติธรรม โทร 1111 กด 77

ส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์ยุติธรรมชุมชนและยุติธรรมจังหวัด
สำนักงานกิจการยุติธรรม

โทร 02-1413777 , 02-1413751